

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استفساریه ماده (۵۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی

از مقررات مالی دولت»

مقدمه

آب از مهمترین منابع تولید محصولات کشاورزی و یکی از اصلی‌ترین عوامل محدودکننده توسعه بخش کشاورزی می‌باشد و منظور از تولید، میزان آبی است که در زمان و مکان مورد نیاز می‌باید در اختیار بهره‌برداران بخش کشاورزی قرار گیرد. زیرا بدون مدیریت مناسب، هر نوع آبی نمی‌تواند به‌عنوان یک منبع تولید عمل نماید اما با یک مدیریت صحیح در استحصال، عرضه، نگهداری و مصرف آن می‌توان مسیر توسعه بخش کشاورزی را هموار نمود. براساس قوانین جاری کشور، امور آب وزارت نیرو مسئول تأمین آب برای مصارف مختلف، ایجاد بهره‌برداری و نگهداری از تأسیسات آبی زیربسط می‌باشد. این دستگاه در قالب شرکت مدیریت منابع آب ایران، فعالیت‌های ستادی در امر آب را انجام می‌دهد. براساس قوانین موجود یکی از وظایف مسئولان بخش آب، حفظ و حراست و بهره‌برداری صحیح از منابع آبی کشور می‌باشد. پراکندگی منابع آب، افزایش جمعیت و همچنین وقوع خشکسالی‌ها، باعث افزایش بهره‌برداری از منابع آب کشور شده است.

بر طبق ماده (۵۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵، اخذ آب‌بها از کشاورزان بهره‌مند از آب رودخانه‌هایی که در طول سال به دریا روانه می‌شوند، قبل از مهار آن با ایجاد سد ممنوع می‌باشد. طرح حاضر با هدف تفسیر کلمه «سد» در ماده مذکور و با عنوان «استفساریه ماده (۵۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵» مشتمل بر ماده واحده با امضای ۱۵ تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۲/۹/۳ اعلام وصول گردیده است و متن استفساریه به شرح زیر می‌باشد:

منظور قانونگذار از کلمه سد، در ماده (۵۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ سد مخزنی است یا خیر؟ پاسخ: بلی، منظور از کلمه «سد» در ماده مذکور سد مخزنی است.

پیشینه موضوع

موضوع مورد بحث در طرح پیشنهادی حاضر، در قالب طرح استفساریه ماده (۵۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۴، در تاریخ ۱۳۸۵/۱/۳۰ نیز در مجلس شورای اسلامی مطرح و یک فوریت آن به تصویب رسید. متن طرح مذکور به شرح زیر است:

ماده واحده - آیا مراد از مهار آب با ایجاد سد در ماده (۵۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵، سد مخزنی جهت ذخیره آب در تضمین آب زراعی است یا شامل بند انحرافی و کانال هم می‌شود؟

طرح مذکور در جلسه علنی که در تاریخ ۱۳۸۵/۳/۹ برگزار گردید، مورد بررسی قرار گرفت و نظر تفسیری به شرح زیر به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید:

«مراد انواع سد شامل مخزنی، انحرافی و تنظیمی است و شامل بند انحرافی و کانال نمی‌شود».

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده، در تاریخ ۱۳۸۵/۳/۲۴ به تصویب شورای نگهبان رسید.

اظهاری نظر کارشناسی

برای تأمین و نگهداری از منابع آبی کشور سرمایه‌گذاری‌های فراوانی ضرورت دارد: از جمله سرمایه‌گذاری برای مهار آب رودخانه‌ها به‌خصوص رودخانه‌هایی که این منبع حیاتی را از دسترس کشور خارج می‌نماید، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. لذا تا زمانی که این نوع سرمایه‌گذاری‌ها انجام نگرفته و این منابع به راحتی و بدون هیچ‌گونه منافعی از دسترس کشور خارج می‌گردد، ضرورتی بر اخذ آب‌بها از کشاورزانی که خود مستقیماً در جهت بهره‌برداری از این منابع سرمایه‌گذاری کرده و آن را مصرف می‌کنند وجود ندارد. زمانی دولت می‌تواند نسبت به اخذ آب‌بها اقدام نماید که در جهت مدیریت مناسب عرضه آب، سرمایه‌گذاری لازم را انجام دهد.

اما با توجه به اینکه در قانون استفساریه ماده (۵۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از درآمدهای مالی دولت، مصوب ۱۳۸۵/۳/۹ کلمه «سد» تفسیر شده و مشخص گردیده که منظور از سد، سد مخزنی، انحرافی و تنظیمی می‌باشد و شامل بند انحرافی و کانال نمی‌شود، لزومی به تفسیر مجدد آن نمی‌باشد. مضافاً اینکه با توجه به نظر تفسیری شماره ۱۳۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان که بیان می‌دارد: «مقصود از تفسیر، بیان مراد مقنن است بنابراین تزییق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر تلقی نمی‌شود». لذا طرح تفسیری فوق که منجر به تزییق قانون گردیده است، مغایر با نظر شورای نگهبان است.